

Fr. A. Kreuzweidelt oim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2024

001 52

16. aastakäit.

Uffit number 30 kop.

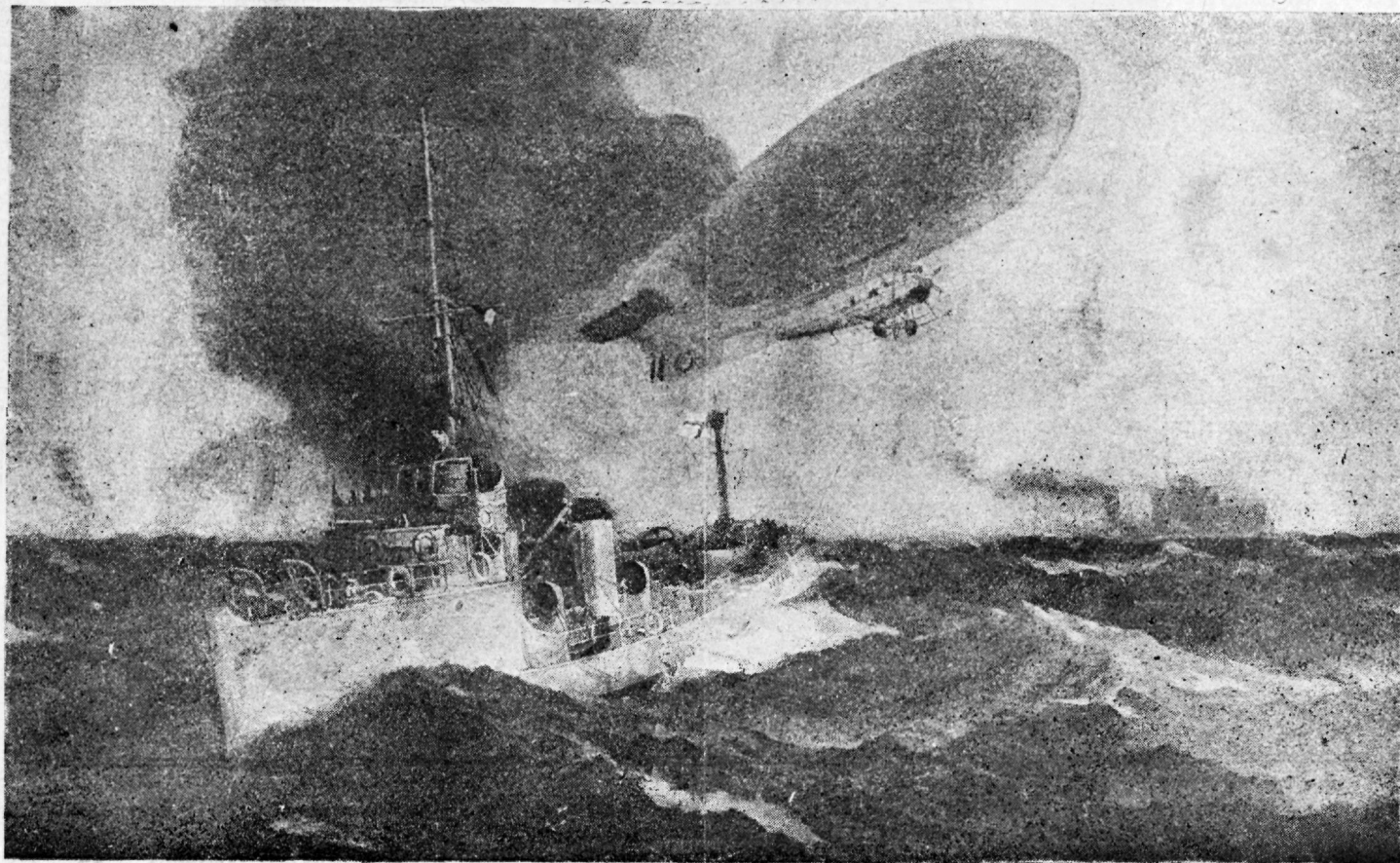

Meie Mats

Nr. 160.

Laupäeval, 9. (22.) septembril 1917.

Nr. 160.

Inglise juhitud õhulaev „Zimp“ teel laia mere poole.

„Meie Matsi“

tellimiste vastuvõtmine vältab edasi.
Tellimise hind kättesaatmisega aastas 10 rbl., 6 kuu eest 6 rbl., 3 kuu eest 3 rbl. Ühe kuu eest 1 rbl.
Soimetusest ise ära viies: aastas 8 rbl., 6 kuu eest 4 r. 50 k., 3 kuu eest 2 rbl. 50 k. Istmub iga

laupäev. Aadressi muutmise eest 30 kop. Aadressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume seniisi aadressi nr. teatada.

Soimetus ja talitus:

Sarju ja Nüütli uulitsa nurgal nr. 46/15 Tallinnas, „Tea d u se“ raamatulaupluses.

Wõitluses waenlaste ja loodusjõuga.

Uus paradiis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (6. järg).

Zubli-Benjamin sõdis kottisuu sinni, niipea kui Hefekiel sealt oma waranduse oli wälja otfinud.

„Nüüd tee, mis sinu kohus on!“ käskis Zubli-Benjamin. Hefekiel käis nüüd ringi ja andis igatühele tšheti wiesaja dollari peale ja hotellitaardi.

Zubli-Benjamin lükkas oma tšheti tagasi.

„Wõtke,“ palus Hefekiel. „See pole veel raha. Alles, kui selle peale kirjutada, on ta niipalju wäärt kui soovite.“ See oli blant-tšhet, mille peal ainult allkiri: „Meirik Labboni testament“ seisis.

Wimats ometi pistis ka Zubli-Benjamin selle tasku. Teised kõik seisisid üllatult ringis.

„Jaa, sina saadad ta raudteele,“ käskis Zubli-Benjamin. „Ja tood hobused tagasi. See olgu sulle trahwits, et ennist ta peale lastsid. Meie ootame sind siin ja sõidame siis New-Orleani. Sealt üle mere.“

„See küll!“ hüüdis Smart-Andrew. „Rust kulda ja

kalid kiwa saab, sinna ma lähen, olgu see siis wõi seal pool merb.“

Hefekiel aga ratsutas Jaci seltsis üle rohtlaane — palkiga hobune wahel. Ohtul jõudsid nad jaama. Siis ratsutas Jac jälle tagasi.

Järgmisel päewal sõitis Hefekiel San Franzisko poole edasi.

VIII.

M ä s.

Fritz Blaschke wiibis lord Hullis, lord Hamburis. Katset, mis ta Stockton ja Poja juures luus meetrit pika mootorbarakasega teha lastis, läksid ta rahulolemiseks lorda. Nüüd tehti tohe nelja korpaaadi katsklimmend meetrit pikad kiilid walmis. Ehitusmaterjaliks tarwitati alumiiniumsulatist, mis kõige suurema turgusega kõige suuremat kõwadust ühendab.

Hullis raputati Fritz Blaschke üle veel kõwemine pead, kui Hamburis. Aga Stockton ja Poeg tegid mis ta nõudis, sest et tal alati raha oli. Rumalate küstimiste peale andis ta veel rumalamad wastused. Mis ime, kui teda warsti poolloolits ülesleidjats hakati pidama.

„Sa tuli!“

Rui Hamburi ümberehitused ju lõputorral olivad, tuli ta Hullist tagasi mehi kauplerna. Kas sin andis talle Meiril Labboni testament selgeid juhatusi. Kaks päewa hiljem ilmusid kõigis Põhja-Saksamaa ajalehtedes terveleheliselised kuulutused, mille sissu oli.

„Kaptendid, tüürimehed ja meremafinistid, kes mereameti ees oma patendi kaotanud ja jälle sõita tahavad, teatagu oma adressid otsekohe Hamburi postkontori tähtede all M. S. S.“

See iselaadi kuulutus äratas õiglast tähelepanekut ja mõjus toredaste. Enam kui saja kirjaga veisis Frih Hulli tagasi. Seal vaatas ta nad läbi ja valis nende hulgaft umbes viis tosinat välja. 45 aastat võttis ta manadusepiiriks. Katsimehed tulid tagavaramestena arvele. Üksa iseäranis meeldis talle üks kiri, mille Jochem Vogel-sang nimi all seisis. Selle mehe seadis ta oma nimelirja etteotsa, eht ta küll juba 46 aastat wana oli. Kõik need inimesed tellis ta nüüd üksikult nende aktidega teatud päe-waks Washingtoni-hotelli, kuid üksteise ilka weerand tundi hiljem. See oli wäite hotell sadama juures, kus peaaas-likult ainult meremehed elasid.

Juba päew warem tuli Frih Hamburisse ja astus õhtul Drielle keldritestorani sisse, mis Tuletageasilla wastas sei-

fab. Rahe esimese laua juures istus pooltofinat meest, kes õige waljuste juttu ajasid ja õige lõwa groffi jõid. Nad kirjusid mereõditu üleüldse, Hamburi laewaomanikla iseäranis ja üsna iseäranis kõiki teisi kapteneid, kel laew oli.

„Aha! mõtles Frih ja istus nii, et neid wõis filmas pidada. Need on wist juba mõned minu meestest.“

Ta andis kellnerile hea jootraha ja küsis selle patfu mehe nime järele, kes laua otfas peakõneleja oli ja kelle punane nägu näitas, et ta ka kõige enam oli joonud.

„See on Louis Reimers,“ sõjistas kellner; „õist juba kolm aastat laewa, aga ei leia.“

„Kaalas wist patendi?“ uuris Frih uudishimulikult.

„Jumal hoidku!“ wastas kellner tähendawa käeliigutu-sega. „Kõik korras, aga mina ei usaldaks talle plankigi kätte. Ja teistele ka mitte!“

„Ja mina ka mitte!“ mõtles Frih, jõi õlle ära ja läks. Esimene, kes järgmisel hommikul õigel ajal tema juure ilmus, oli Jochem Vogel-sang — piff, tugew, laiaõlaline mees, selgete, hallide filmadega, rastete, tindlate sammudega ja tugewate ruskatega.

„Teie olete mind tellinud!“ ütles ta ja pani pati pabe-rid lauale. „Siin on minu aktid!“

Frih tähendas tooli peale ja hakkas akti si forima.

Jochim Bogelsang istus, wahtis maha, hingas rastele ja pigistas läbi.

"Ha!" hüüdis Fritz huwitusega. "Teie ehmese ohwiseri nimi oli Louis Reiners ja tema lätkas teid õnnetusele. Seda meest nägin ma eila Drille juures."

"Jah!" nihtas Bogelsang, ilma et filmi oleks üles tõstnud. "Seal see nurjatu istub. Ta wandus walet. Ma tegin kõit. Käisin kõit kohad ja lohtud läbi — ei pidanud. Juba neli aastat olen ma ilma patendita. Lähem ta pootsmannina laewale. Mul on veel wana ema toita."

"Abielus teie ei ole?"

"Ei!" wastas Bogelsang ja raputas hästi halliks läinud pead. "See juhtus just minu pulmade eel, ja mu pruut läks selle nurjatule. Tal oli ka pisut warandust. Selle ajas see kelm aastaga läbi kõri. Mure pärast suri ta naine. Kui kurb!"

Fritz andis talle kätt.

"Siin, Bogelsang, wõtte wastu!" ütles ta rahulikult. "Teie peate "Helga" saama. Teie tunnete wististe ju seda laewa, mida mulle ümber ehitatakse?"

"Mina?" hüüdis Bogelsang ja tähendas wärisewal sõrmel oma ülemise westinõõbi peale. "Mina pean selle laewa peal kapteniks olema? See ei lähe siiski, herra! Mina ei wõi laewa juhtida, mina mitte! Mul ei ole ju enam patenti!"

Ja ta pea wajus norgu.

Seal awanes äkki uks ja sisse astus Louis Reiners. Ilma et Bogelsongi nagu tähelegi oleks pannud, astus ta laua ette, laine-jalul nagu puupall. Juba wara hommikul oli tal wiina hais juures.

"Ma kuulsin," algas ta oma põrijewa rummibasiga, "et teile teie lähe laewa tarwis mehi waja on. Mina wõtan sinu lähe laewa juhtimise kaptenina heameelega oma kätte."

"Tänan!" tõrjus Fritz. "Meie kiitame petroleumiga, mitte aga piiritusega. Mina ei saa teid tarwitada. Pealegi ongi minul juba kapten — seal ta istub!"

Ta tähendas Bogelsangi peale, kelle pea itka veel norus oli.

"Ah see!" hüüdis Louis Reiners ja wistas põlglikult käega. "See mees oli kord kapten. On üsna kahtlane mees ja wõib ainult veel madrusena sõita. Aga mina teda oma laewa peale ei wõta. Teie olete armetu suure kuulutuse peale raha raisanud. Seda ei oleks waja olnud. Siin leidub küllalt tubliid kaptenid, kel laewa ei ole, iseäranis nüüd raskel ajal. Wõtke mind, siis on teil usaldusvääriline mees laewas. Minul pole ka liialdatud nõudmisi ja meeste muret ei tarwitse teil siis ka enam olla. Need muretsemised juba mina — kõik kauateenijad meremehed."

"Pole tarwis!" wastas Fritz, tema jultumuse peale wihane. "Mina sõidan põhjusmõttelikkult ainult niisugusega, kes oma patendi on kaotanud. Ja kuna teie patent veel alles on, siis, olge head, lahutage koha!"

"Mis teile meelde tuleb!" kirjutas Louis Reiners, näost wihapärast punane. "Teie kollanokk, mis taipu on teil meresõidust! Niisuguste meestega ei lasta teid sadamastki wälja, küll näete! Meie oleme siin Saksamaal. Ja küll mina seda kapten Biererile juba teatan. Teie olete siin wiimane, kes uusi moodisid sisse seab ja mõistlikkudele meestele ust näitab. Teie tahate Bogelsangi wõtta? See on ju lausa narrus. Siis on teil terwe mereasjanduse ametiühisus kullil ja kõmbab teil niisuguse kriipsu arwest läbi, et kulub. Selle peale wõtte julge olla, nii tõeste kui mu nimi Louis Reiners on."

Wastusena pani Fritz figari suhu, waatas alnast wälja ja puhus suitsu lõbusaste õhtu.

Louis Reiners oli niisuguse külma tagasiüttemise üle tultiwihane.

"Teie kuulete!" ütles ta ja pööratas ruskaga isegi laua peale. "Kui mina teiega kõnelen, siis kuulate pealt!" "Bogelsang!" ütles Fritz ilma et oleks tagasi waadanud. "Kui teil nüüd lusti on sellele häbemata mehele kõrwalopsu anda, andke, mina mahtan ta wälja!"

"Ei!" wastas Bogelsang ja läänis kätised üles. "Mina ei taha oma läbi ta õiguste mustusega rõwetatada. Tema kuuelaelus on puhtam. Kui lubate, wistan ta wälja!"

Ja juba tahmasti ta patju mehe kaelatagusest kinni — pahema käega kaelusest, paremaga püksipõhjust, ja wiis ta ulfesi, mille Fritz kumardades awas, wälja. Mees lendas trepist kolinal alla ja lahkus kiudes.

"So!" ütles Fritz Blasphle naerdes, tähendas oma tooli peale ja pattus Bogelsangile figari. "Nüüd istuge siia ja palgake mehed, kes meile tarwitatud on. Need tulewad täna kõit weel siia. Siin on nimekirj. Täiurimehed, madrused, masinistid, kõit, keda merel tarwis — ka stewardid! Meil on ka reiffjad kaapas. Palgake ainult poisimehed, kõige parem niisugused, kel midagi pigi on olnud. Rahaga ärge olge kolluhoidlik, niisama palga lubamisega. Parema la paar meest enam kui wähem. Nad kõit wõtte kolmeks aastaks. Meil on mehi tarwis lähe suure mereaurulaewa jaoks, millest kumbki 3600 tonni suur, ja nelja mootorpaadi jaoks, mis igaüks 70 tonni suured. Siin on teile tsheti-raamat palgamatsmiksels. Poole aasta pall makske ette. Lähem mõni palgaga läbi — mingi, ärge sellest küsige. Koh-tuga ei taha meie tegemist teha!"

Bogelsang waatas Fritzule suuril filmil otja.

"Tean juba, mis tahate ütelda!" ütles Fritz ja wõttis kühara. "Olge mureta, asi on puhjas. Kes mittepuhtaid asju ajab, kaupleb niisuguse mehe nagu Louis Reiners."

Ütles ja lahkus.

Wäljas seisis juba Hans Grottrian, noorem laewa-ohwiser, teine nimetirjas.

"Minge aga sisse, seal istub minu asemil!" hüüdis Fritz ja ruttas trepist alla.

Ta sõitis laewaehituse kohta, kus usinaste wiimast tööd tehti. Juba mõne päewa pärast wõisid laewad reisiwal-mis olla.

Õhtul oli Fritz jälle Bogelsangi juures, kes terwe päewa kirjutuslaua ees istunud, ja kuulas järele, mis taga-järjed tööl olnud.

Bogelsang oli 30 meest kaubelnud.

"Meile on wähemalt 90 tarwis," ütles Fritz, ilma et nimefid oleks waadanud. "Kuuskümmend deki ja kolm-kümmend masinate tarwis. Kust te puuduwad wälja wõtate, on teie asi. Poisimehed, lained, usaldusewäärilised ja niisugused, kes idunamaa palatust kannatawad."

Bogelsang teatas asja mitmele meremeestekauplejale ja läks järgmisel hommikul laewaehituse kohta, kus Fritz teda juhtiwale insenerile kui oma asemikku esitles.

Louis Reiners hoolitses, et lugu sadamas teatawaks sai.

Õhtul läks Fritz, pärast Berliini büroole telegrammi saatmist, Inglise wahipaadi peale, et Hulli sõita. Bogelsang saatis teda sadamasse. Fritz oli päewal temaga notariuse juures lepingu teinud ja talle Saksja pangas tarwilise kredidi awanud.

"Nagemiseni, Bogelsang!" ütles Fritz ja pigistas ta kätt. "Niipea kui laewad läes, pange nad nii ruttu kui wõimalik moona täis. Raha ei tohi hoida. Kõik olgu kauaseisew moon ja hästi pakitud. Kõige pealt wõtte sadatuhat portsjoni rauda laewa. Kõik muu kaup tuleb: masinad ja tooresained. Ka mõlemad ellingitorud pange täis, ja kui ruumi veel üle jääb, laadige veel moona juurde. Rajutid jääwad tühjaks."

Bogelsang nihtas waitides pead. Fritz andis talle Rio Libertade hotelli tarwis kaardi.

"Inimesed, kes selle kaardiga teie juurde tulewad", kõnles ta edasi, "laste ilma jututa laewa peale ja andke neile süüa. Need on meie reiffjad. Niipea kui laewad walmis on merele minema, olen jälle siin."

Rahelja päewa hiljem lasti laewad dokist wette.

Bogelsang tuli oma ühelsakimne mehe selfis laewa. Mitte ainuiski ei olnud palgarahaga plehtu pannud. "Helga" komando wõttis ta ise enda kätte, "Norderfandi" pidi Hans Grottrian juhtima, kes ka oma sõidupatendi lauge sõitude jaoks oli kaotanud. Ranna sõidupatent oli tal alles. Sellegipärast awaldas ta Bogelsangi wastu oma kahtlemist.

"Nad ei lasse meid sadamast ülekõrde wäljagi!" ütles ta.

"Küll me seda näeme!" wastas Bogelsang rahulikult.

"Mina hoian antud juhatusest kinni." Petroleumisadamas täideti tantid küttematerjaliga. Laewamehed seifid seal juures, läed taskus.

Moon ja kaup toodi paatidega ja parvedega laewade kõrwale. Nüüd hakkasid kõik tööle ja kahe päewa pärast olid kõik laewaruumid, ka ellingitorud, kaup täis.

Bogelsang telegraferis Hulli.

Weel seltsamal päewal tuli laewale nelikümmeid reissjat. See oli wiimane saadetus Berliini biuroo poolt.

Bogelsang mahutas nad peatekki, mis pikuti kajutiteks oli jagatud.

Järgmisel hommikul ilmus Fritz Blasfle. Ta waatas laewad üle, näis Bogelsangi korraldustega rahul olevat ja andis kohe käsu ärastiduks. Bogelsang ja Grotrian waatasid üksteisele abitult otsa.

"Pea püstit!" hüüdis Fritz julgustades. "Lootsi ei ole meile tarwis. Julgust! Mina tasun kõik kahjud! Köied lahti!" "Köied jääwad kinni!" hüüdis keegi kaldalt, ja madrused, kes parajaste tööle tahtsid hakata, lohtusid tagasi.

Kõik tundsid hüüdjat. See oli kapten Bierer, mereõiduru ametiühisuse asemik. Erariides tuli ta laewale. Ta oli juba ammu selle laewa peal ettetulewatest sündmustest haisu ninasse saanud.

"Kus on kapten?" küsis ta rahulikult.

"Mis te tahate?" hüüdis Fritz ja astus talle ette. "Minge jälle maale. Meil ei ole lusti teid reissjana kaasa wõtta."

"Teie ei lähe mitte merele", ütles kapten Bierer.

"Sml" ütles Fritz ja pani käed puusa. "Eks me seda saa näha. Wõi tahate teie meid keeldu?"

"Mina mitte, küll aga seadus!" wastas wanamees ärwalt. "Mina tean kõik. Bogelsang ei tohi laewa juhtida ja Grotrianil on luba ainult rannasõitude jaoks."

"Mis on teil sellega asja?" hüüdis Fritz. "Laewad on minu omad. Mina wõin nendega teha, mis tahon. Nad on kinnitamata. Kui nad põhja lähewad, ei saa keegi takju."

Kapten Bierer nägi, et tema ees mees seisib, kel õigesti mereõidurust aimugi ei olnud. Sellepärast katsus ta talle õpetust anda.

"Laewal on ta teisi inimesi", ütles ta upsalalt. "Laewamehed ja reissjad, kelle kindlus esimeses joones tähtis on. Kui teil seaduslik kapteni ja ohwitseri pole, ei wõi teie ta sadamast lahtuda."

Fritz tõmbas käed ruskasse. Mehed ja reissjad seisid tema ümber. Kõik kuulasid põnewalt.

"Poisid", ütendas Fritz äkitselt ja ronis reelingi peale, kust ta kõik wõis ära näha. "Seal seisab keegi wana herro, see kardab, et laewad wõiks põhja minna ja seda ainult sellepärast, et kaptenitel paberiltpakas puudub, mida ta patendiks nimetab. See on kuulmata wägistus! Kes sellega rahule jääb, lahku laewalt."

Keegi ei lahkunud. Nad seisid nagu müür.

"Kas olete nüüd rahul?" pööras Fritz wõidurdemsalt kapten Biereri poole. "Kui tarwis, anname seda teile kirjalikult."

"See kõik ei aita!" seletas see rahulikult. "Laewad jääwad siia."

Umin käis meestest läbi. Nende hulgas polnud kedagi, kes inimlikult õigusest oleks head rääkinud. Oles tarwis olnud ainult üht sõna ja kapten Bierer oleks kuitwale lennanud. Aga Fritz seda ei ütelnud — tema oli teise pääsetee leidnud.

"Noh, hea küll!" ütles ta ja tuli reelingilt alla. "Ma täidan teie nõuded, olgugi, et ma nad leian ülekarused olewat. Lähen kohe maale ja muretsten tarwilised mehed. Drille juures on neid terve laudfond."

Kapten Bierer lehtitas õlaskid ja lahkus.

Fritz astus pool tundi hiljem Drille juurde sisse, kus Louis Reiners parajaste oma tuue samuti põhjalangenud seltsimeestega istus.

"Teil oli ometi õigus!" pööras Fritz tema poole. "Patendita meestega ei saa merele minna. Kas wõtate ühe laewa juhatuse oma peale?"

"Miks mitte", hüüdis Louis Reiners ja oli kohe walmis oma tuue joomawenna seltsis laewale minema.

"Siin on laewameeste nimekirja" ütles Fritz ja andis talle pika nimekirja kätte. "Jochan Bogelsang jääb „Selga“

peale. Kui teie sellega ei lepi, jääte kohast ilma ja ma pean sellegi teise wõtma."

Ei aidanud — Louis Reiners pidid tahes wõi tahtmata leppima.

"Minge kohe mereametisse ja ajage asi joonde!" käskis Fritz lahudes. "Kahe tunni pärast ootan teid laewal. „Selga“ on kaks, „Norderjandil“ kolm tüürimeest. Teine kapten kaubelge teie — tulud on kõrwalised. Mõned nooredmehed masinistipatendiga meil juba on. Ma saadan nad kohe mereametisse, et asi rutem lorda saaks."

Ütles ja läks jälle laewale.

Joobitud asusid tööle. Formaliteetidid olid mereameti warsti korraldatud. Aga Drillest ei pääsenud nad ilma rummipudeli tühjendamiseta veel mööda.

Fritz wihastas waheajal komisjoniga, kelle mereametiühitus laewale saatnud. Need mehed nuusisid iga pool ringi. Kõigepealt äratasid kaks suurt raudust laewa paras nende kahtlust. Wäljast polnud neid näha, seda enam seest.

"Need on laadimisewärwad, awanewad automahtlikult", seletas Fritz.

Kuid need ei awanenud, seft et ellingitorud kaup täis olid. Komisjon ei rahunenud enne, kui laewa insener neile mehanismuse äraseletas.

Ka kapten Bierer tuli jälle laewale. Wahepeal oli ta koguni riigiäärast plaanist nuusutanud. Neil laewustel oli nimelt sarnadust miinilaewade torpedousteega. Kuid ta selle wana merekaru wastu ilmutas ennast laewainsener usawa diplomadina. Ta näitas temale moona hiiplatagawara, millega terve polk sõlbatid oleks wõinud aasta aega toita.

"Kuhu teie siis õige sõita tahate?" küsis ta.

"Kõigepealt Inglismaale!" wastas Fritz ja läks temaga deti peale.

Seal seisib juba Louis Reiners oma tuue seltsimehega — kõigil lange wiinahais suus.

"Need on minu kaptenid ja tüürimehed!" ütles Fritz ja naeratas põlglikult.

Kõik oli korras. Laewad anti wabaks. Sadamaloots tuli laewale. Nüüd wõttis Louis Reiners juhatuse oma kätte. Bogelsang ei näidanud ennast.

Pikkamisi nihkusid laewatered sadamasilla müüri äärest eemale. Nad ei läinud harilikudest laewadest millegi poolest lahku. Mootori gaasid pahwatati korstna kaudu õhku.

Õhtu widewikus libisesid nad üksteise järele Elbet mööda alla.

Louis Reiners oli juba lest lamandamist, lootust hoolimata, kes rahulikult kompassi juures seisib ja lord pahema, lord parema käe üles tõstis.

Fritz Blasfle nõjatas tüüriparda küljel nõndanimetatud pääsupejas ja ei ütelnud midagi.

Altonia ligidal wiskasid weolaewad trossid maha ja uued laewamasinad wõisid nüüd näidata, mis wõisid. Ja see wõimine oli hea.

Windisolekust hoolimata tuli Louis Reinerile midagi meelde.

"Kuhu me deti sõidame!" küsis ta Fritzilt.

"See on minu asi", wastas see külmalt naeratades. "Mina amman siin käskusid, mitte teie. Ja kui see mulle ei pass, wõin teid iga filmapill maale saata. Pidage seda meeles."

"Kui on õige", ütles sel filmapilgul loots ja lastis mõlemad käed maha wajuda, ja mees tüüriratta juures jättis ratta rahule.

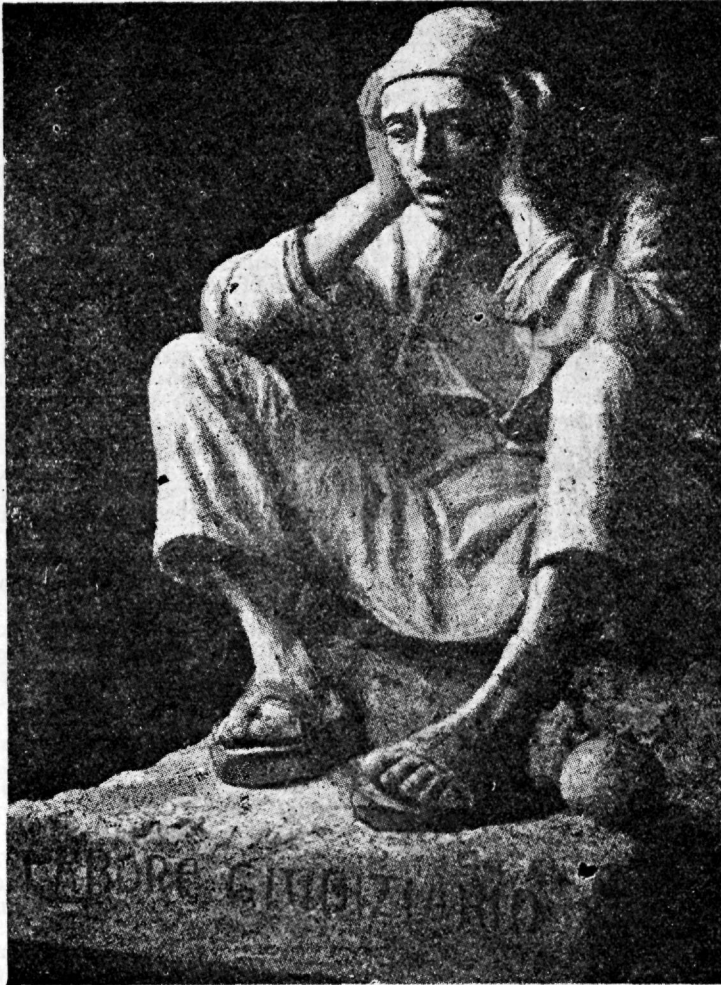
"Ohoo!" ütendas Louis Reiners wihastelt. "Seda saame alles näha. Minul on siin komando."

"Palun wäga!" naeris Fritz Blasfle teda wälja ja läks Bogelsangi seltsis deti alla; seft niikaua kui loots laewal oli, ei olnud midagi karta.

Ostesjuu eel tuli udu ja nad pidid marusse jääma. Alla enne päikese tõusu wõisid nad edasi sõita.

Cughaveni ees läks Louis Reiners täis enesetunnet alla saali ja lastis enesele stewardil hea eine anda.

(Järgneb).

Kohtu eeskõne ohwer. N. Ripamonti raidkujud.

Hirmus saladus.

Jutustus New-Yorgi elust.

Tõstemasina puuri astus kiireste kõrge, lahja ja mustaverd mees. Ma löin kiireste raudvõre, mis ulke ajel täitis, kinni, wajutasin winna peale ja meie lendasime üles. Läbi võre mustrite wiktusid tõrjades numbrid ja pikad koridorid, mis kihawa, tegeiltu inimestehulgaga täidetud, ja mis kõrgeletooswalt tõstetoolilt nagu kuristikku näisid langemat.

"42-ne kord," ütles minu sõitja, ilma, et ta ajalehe pealt filmi oleks tõstnud.

Meie lendasime juba hiiglamaja pea-sisemusest läbi — torni. Silmapilguts awanes läbi atna hiiglalinna lõp-mata panorama.

Ma keerasin uueste winna ja ütlesin:

"Kohal."

Kõrge isand surus ajalehe tasku ja läks koridori. Kui ma juba alla lasin, nägin, kui ta ühe klaas-ulke ees peatas, mille peale oli kirjutatud: "Ottavio Barata," — ja wõttis taskust wõtme.

Kolm päewa tagasi, nälgitud ja wäsinud, hulkusin ma sihita mööda uulitsaid, luna närwilit-ruttaw elu minust

mööda woolas. Ma pidin juba nõrkema ja waatafin waenulikut automobili ja passude, täisföönud inimeste peale. Ohtul, waewalt liigutades wäsinud jalgu, wanlusin ma mööda bulwari ja langefin raskelt istmele...

Olse minu ees, nagu granidist kalju, seisid määratu maja. Oli hilja ja atnad olid pimedad. Ütemisi tõrdasi wõis waewalt ämaruses märgata, aga katus nagu rapus tumedas, pilwises taewas. Ja ainult kõrgel-kõrgel walgenas ülit aken.

Ma hakkasin masinlikult tõrdasi lugema. Alen oli 42-ne. Midagi hirmust, saladuslist oli selles uinuwast ühe filmaga kiwist taskis.

Kell lõi kuskalil 12. Oli külm; ma wärisefin ja ei wõinud magada. Kuid minu ümber latsis kõite pitapeale udu. Wäsinud, nälgas ihu tahtis puhata... Saladuslikud nägemised wiktusid filme ees... Mingisugused kateksamatud, wormitub warjud... Ja aeg-ajalt, kui külm mind läbi palitu näpistas, awasfin ma omad filmad ja nägin oma ees maja, mis minu peale nagu ühe filmaga waatas — ainukeste walgustatud atnaga... — Alnaga 42-felt korralt...

"Seie tahate tööd?"

Pügatud lõuga amerikklane, fintses töökubes ja samasugustes pükstes, pliiats kõrwataga ja raamat käes, waatas minu peale ülewalts alla, ja ma sain kobe aru, et see kõit, mis ma tale ütelda kawatsefin, nagu see, et raha kaotasin jne., et see kõit asjata on: see inimene teab juba, mis-sugune ma olen. Ja ma seifin tema ees jalalt jalale astudes ja, hommikufest külmaft wärisefes, ootasin tema otsust.

Oli kell 6 hommikul. Meist sammufid töölised mööda; weo-autod sõid mürinaga uulitsatel.

"Sulge minu järele."

Meie läksime üle uulitsa ja nimelt sinna majasse, mille ees ma wõse uinufin...

Ja nüüd tulen ma igal hommikul teiste töölisestega siia, pühin tolmu raudfekt wõreft, pörandalt ja minu tõstemasina winnalt. Meid on 12 inimest. Ja päewa läbi lendame meie omas 12-nes puuris üles ja alla.

Minu puur on — kiirtõstja. Ma peatan ainult 20 korralt ja ainult üks masin tõuseb peale minu masina weel 42 korrani.

Need sajanDED inimesed, keda ma igapäew sõidutan, sulawad mull: ühelt, tegelikult rahwahulgaks. Kõit on ühtemoodi hoolsad ja karmed.

Rogu päew woolab elu. Kella kabeftast hommikust, kuni kella 6 õhtuni kihawad inimesed kõigil kordadel; jooksawad pakilandjad poisikesed karbikesse ja pakidega; noored kiirkirjutajad naisterahwad, kellede juuste seest kõrwade kohalt pliiatsid wälja waatawad; wõderad külalised, wäljamaalased ja daamid suurepäralistes riietes, kes enesest magusaid lõhnu laotawad...

Miks panin ma sadandete inimeste seast seda lahja inimest tähele, kes harilikult peale lõunat tuli ja sagedaste kuni hilja õnni oma kontori jäi? Ei tea; tuie teda nähes tuli mul ilka see wõ meelde, kui ma uulitsal magasfin; ma nagu tundfin külma ja nagu nägin siis hiiglamaja ainukeft fi ma — 42. korralt...

Oli minu õne walwuse kord. Kõrgalt põsewad ülitulud lambikesed. Sämaruses upuwad lõp-mata koridorid ja laed. Ütshoidja wõtub oma wormimüüsi peast ja kuue seljast, paneb kõwa kübara pähe ja pinsaki selga ning soowib mulle head ööd...

Kell on 11. Ma olen üksi. Määratu linna müra kostab waewalt läbi kabeFordse ufse ... Uga minu ümber on kõik waitne ja imelik ...

Rõlin.

Ma teerastin winna. Ma teadfin, et ainult üks inimene on peale mind siin.

Mustad korrad wilkufid filme ees ja mõne minuti pärast tegin ma, hea Barata ees, ufse lahti.

"Olge head," ütles ta harilikult, külma wiisakusega, "minu kontoris on mõned pakid, mida ma homme natuke waremalt tahaksin ära saata."

Ta läks minu ees ja awas ufse. See oli harilik kontori: laud, paar tooli, kirjutusmasin. Suur raudne, tule kindel lapp mustas nurkas. Waitene üks wiis teise tuppa.

"Üks minut," ütles senior Barata ja läks sinna.

Ma seisin laua juures ja waatasin aknast wälja uulitsale. Sinna tuled sirasid pimeduses, ja lõpmata horisont sulas taewaga ühelt. Silmapilt, kui õhu-rongi müriin taugenes, walitses waitus, ja ma kuulsin ootamata tajaft häält, mis tuba täitis.

Ümber waadates nägin ma laua nurkas üht metallist riista. See oli waitene toru, umbes 10 tolli läbi mõda, mille sees waitene metallist tsilinder töötas, nagu ühetasane tella mehanismus. See oli traadi laudu elektri bataveiga ühendatud. Lähemalt waadates nägin gummitoru, mis seinas olewasse mingisugusesse riista läks.

Ma tahtsin imeliku riista juurest eemale minna, kui ma äkitselt, läbi tsilindri ühe tajaft wile, nõrta inimese häält kuulsin.

Waewalt suutsin ma laua juurest eemale karata, kui senior Barata siis astus.

"Need pakid," ütles ta ja andis midagi mu kätte.

Äkitselt langes ta waade tsilindri peale. Ta nägu tatis puna ja ta silmad löid särava. Ühe hüppega targas ta seina juure ja, wõttes taskust wõtme, teeras midagi. Tsilinder jäi seisma.

Ta waatas terawalt mu ofsa. Arwatawaste rahustas mu walimus teda. Ta ldi mu õla peale ja ütles:

"Saatte siis need pakid waremalt ära," ja mulle dollarist paberit andes, lisas juure: "Allejäätt jätke omale ..."

Ma astusin wälja.

* * *

Rats kwartali allpool, 7-da avenue nurgal, oli restoran, kus ma harilikult oma hommikusööki söin. Ma tulin harilikult kell üks päewal ja istusin nurkas olewa laua äärde. Sel ajal oli restoran juba harilike külalistega täideldud: kaupluste sellidega, schofferitega ja tüdrukutega ligematest töökodadest.

Kui ma oma sõdgi kallale asusin, lõpetas oma wahetuft Patrit O'Ronor, määratu irlane — politseiametnik, kelle seisukoht 7-da avenue nurgal oli. Ta istus minu wastu, wõttis enese ümber teipiga wõõ ära ja ldi ausa portsjoni liha ära, seda musta õllega jootes. Mu wormimüts tegi mind wist tema kohaseks selfimehaks, sest ta armastas minuga kõneleda ja mulle uudiseid teatada. Tema heafüdamine, punane nägu waitestest hallide filmadega oli wäga meeldiw. Tema harilik kõneaine oli Italia habemeajajast, keda selle ilus naine peaaegu iga päew pekkis.

"Kas te olete minu naist näinud?" küsis minult O'Ronor. "Ta on ilus, ees?" — ja ta pilgutab mulle oma waitestest filmadega ja naeris.

Kuid täna ei kuulunud ma teda. Cilne õhtu ei läinud mu peast. Kas kuulsin tõega seda saladuslikku heli, wõi oli see ainult mu tõrwade pettus? Miks targas senior Barata nagu hull ja jättis tsilindri seisma?

Rõil, mis ma sellest inimesest kuulsin, oli weider. Ulfepõidja teatas mulle, et tema laudu ühe Brasilia firmaga suurepäralist äri aetakse. Ma waatasin tella, jätfin ametnuga jumalaga ja lätsin teenistusesse.

Oma harilikku paika asudes wotasin, kuni minu puur sõitjatega täis sai, ja teerastin siis winna. Peaaegu kõik astusid 20-dal korral maha. Jät ainult üks neiu, tel kaelott käes.

Ma waatasin küsiwalt tema peale.

"42-ne!" ütles ta.

Kui ma teda wälja lasin, nägin teda Barata kontori ufse ees seiswat ja koputawat.

Miss Edna (ma sain hiljem tema nime teada) astus tema juure steneograafistiks.

Ma tean, et ma teda armastama hakkasin. Ma armastasin teda sellest filmapilgust peale, kui ma tõstemasina nurkas tema sirget kaju nägin. Ma nägin teda iga päew neli torda ja wotasin neid filmapilla lõpmata igatsusega. Uga kui ta teise tõstemasina peale astus, siis olin ma õnnetu. Ta jäi sagedaste õhtuti tööle ja siis tõin ma tema soowil ligemast restoraniist tassid kohwi.

Minule, kui üksitule wäljaamalasele, kes oma isamaast ja perekonnast äratistud, olid need wahesed meeldiwad sõnad, mis ta mulle ütles, lõpmata kallid. Kuid külmus ja ligipääsematus, mis Amerika naiserahwastele nõnda omane, ümbritsesid teda, ja ma i julgenud temale midagi iseäralist üelda.

Käts nädal mööda, sellest ajast nädal, kui ta teenistusesse astus.

Seal 42-sel korral, olid kõik mu mõtted. Seal oli neiu, keda ma armastasin ja seal oli ta midagi muud, midagi jaladuslikku, wõib olla, midagi, mis temale kardetawaks wõis saada.

* * *

Kell 6 õhtu. Maja tühjeneb. Hiljaks jäänud inimesed ruttawad, teel palitu nõõpa kinni pannes.

Ma tõusin 42-se korrale ja wotasin. Ta peab kohe wäljaastuma.

... 26-dal korral helistatasse. Kuid ma ei liiguta end — mul on üktsõit ... Ta tuli wälja, waatas ümber ja ru as tõstetooli juure. Ta oli ilma kübarata, kuigi tal palitu selgas oli. Ta näol oli ärewus.

"Oodate," ütles ta ja haaras mu kae järele, "kas te soowite mind aidata?"

Dotamatuselt suutsin ma waewalt peaga noogutada. Kuulake," ma jään täna tella 8-ni kontori. Senior Barata läheb kohe ära ja tuleb kell 8½ tagasi. Ma tulin, kui ta telefoni läbi kõneles. Kas te wõite," ta waatas mulle ofse filmadesse, "kas te wõite kell 7½ siin olla?"

Kellade helinad muutusid alumistel kordadel itka kannatumaks.

"Ma olen," wastasin ma. —

Kell pool kahelja olin ma ülewal ja lasin ühes senior Barataga alla.

"Ma tulen tunni aja pärast tagasi," ütles ta, "kui teegi küsib, siis ütlege seda."

Ma noogutasin peaga. Waewalt oli ta wälja astunud, kui ma tagasi ülesle sõitsin.

Dämaras koridoris ootas mind neiu.

"Tasa," ütles ta: "tulge mu järele."

Ma olin uueste taas ja esimene asi, mis ma nägin, oli saladusline tsilinder. Ta ei töötanud.

"Teie olete seda ka enne näinud?" küsis neiu.

"Ja, ma ei näinud ainult, waid mulle näis nagu ..."

"Seile näis?"

"Et ma mingisugust häält kuulsin."

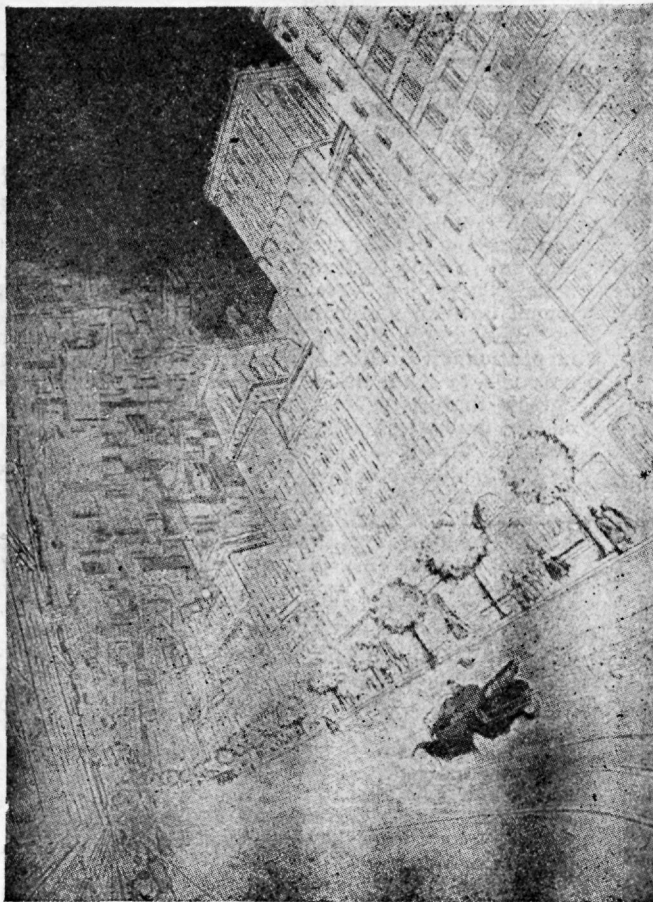
Ta kahwatas.

"Ra mina kuulsin seda," ütles ta waitfelt. "Ma kuulsin tänahommikul, kui senior Barata kõrwal taas oli. ... Ma oftsin kadunud paberit ja, kui ma tsilindri kohale kumardasin, kuulsin: o, Jumal!"

Ta surus mu kätt, ta nägu oli kahwatanud, aga filmad laialt lahti. ...

"Mõni päew tagasi," jättas ta, "kütsin ma temalt selle tsilindri kohta seletust. Ta ütles, et see tema ülesleitud uue ventilatori mudel on. Ma ei juhtinud selle peale täna hommikuni mingisugust tähelepanemist, kui ma seda koledat häält kuulsin. ..."

Me waatasime tähelepanelikult tsilindri läbi, kuid me ei saanud sellest mingisugust tulu. Gummi toru läks seinasisse. Seina läi murda ja toru sihti näha oli wõimata

Peale napitamisest — lõbusõit New-Yorgis. (Amerika nali.)

Me jätsime tsilindri rahule ja otsisime toa nurgad läbi. 20 minuti pärast tõusin põrandalt väsinult püsti: mingi-fuguseid jälga ei olnud.

„Vaadake!“ hüüdis minu kaaslane järsku.

Ma vaatasin sinna poole, kuhu tema näitas, ja nägin — hiirt. Loom vaatas nurgast, seina ja tuukindla kapi vahelt, ettemaatlikult välja. Nähes, et hädasoht ei lähine, kumardas hiir pea vastu põrandat ja ma nägin selgeste kui ta midagi sõi.

Rahe sammuga olin ma tema juures, ehmatanud loom putkas minema ja ma nägin põrandal leivaraasutest.

„Kas te täna sõite?“ küsisin oma kaaslaselt.

„Ea raputas pead.“

„Ma ei sõõ kunagi siin.“

Ma vaatasin tähepanelikult seda rahakapi osa, mis seina pool oli. Raudsete naelte seas oli üks triibitud nael. Seda tähepanelikult järele „aadates, sain ma aru, et seda liigutada võib ja et tema all avauses kahtlemata võti on. Murides metallplatest, mis kappi katkis, leidisin ühe usketse. Uskete oli väike, kohane selleks, et täht läbi suruda.

„Ilma kahtlemata,“ ütles minu kaaslane, „on keegi kappis wangis! Selle uske kaudu antakse talle süüa, aga see hirmus tsilinder...“

„Pumpab kappi õhku!“ lõpetasin mina.

Meie kõrwal waevles, võib aga olla, suri inimene, ja see teadmine, et me ei või temale abi anda, mõjus mu peale halvaste. Ma lätsin otsustamatult laua juure ja võtsin telefoni toru kätte.

„Mis te teete?“ hüüdis neiu.

„Ma tahan politseid kutsuda.“

„Te olete hull! Kes teie mõttelujutust usuks?“
Ma tahtsin tale vastata, kuid sel filmapilgul sundis meid kolm ümber vaatama: senior Barata seisis uske juures.

Natuke aega valitses waitus. Brasiilia todaniku mustad filmad välkusid.

„Mis te siin teete, mu sõber?“ küsis ta minult oma harilikku viisakusega.

Selle inimese ootamata ilmunisest imestanud, ei vastanud ma. Kuid selle eest ütles neiu:

„Siis ärge unustage juustu ja kohvi toomast.“

Ma kumardasin ja astusin koridori. Ma seisin natuke aega teadmatuses. Ea jäi selle inimesega üksi. Kas ei ähwarda teda hädasoht?

Ma kuulatasin ja kuulsin meesterahwa häält, kes midagi ette ütles, ja siis plögises ta kirjutusmasin. See rahustas mind.

„Teda ei ähwarda seni veel hädasoht,“ ütlesin ma ja lasin olla. Kuid iga filmapilguga kasvas mu ärevus.

... Kõlm õht jahutas mu pead, kui ma uulitsale astusin ja seal seisin, teadmata mis teha.

Seal tuli mule mõte.

„D'Konor! See oleks võinud juba warem mulle meelde tulla!“

Oma vormimütsi finni hoides, jooksin ma mööda uulitsat; pöörates 7. avenue nurgale, sattusin irlase võimjate kätte waele.

„My God!“ hüüdis ta: „kuhu te nõnda ruttate?“

Mitu sõumata lauset, mida ma ütelda suutsin, aitasid selleks, et ta turitööd aimata võis. Minu käest finni mõttes, jooksis ta nõnda kiireste, et ma waewalt tema järele sain.

Deagi olime kohal. Plöskus töstemasina usk ja tumedad torrad willusid meie ees.

42-ne.

„Tasa,“ ütles D'Konor kuulatahes.

Kojas oli tõlt waitne. Klaasuts, mis senior

Barata kontori viis, oli walge.

„Kuulge,“ sofiestas D'Konor: „minge mingisuguse ettekäändega tuppa.“

„Seesolew preili saatis mind õhtusöögi järele. Ma ütlen talle, et restoran finni on.“

„Hea. Ma ootan siin.“

„Sisse,“ vastas senior Barata minu koputuse peale. Ma lätsin sisse. Tulek ndla kapi juures seisis inime.

Ea nagu oli kahwatanud ja ta filmad põlesid.

„Preili on kõrwal toas,“ ütles ta.

Kuid waewalt liginesin ma uskele, pöörates selja tema poole, kui ta peened sõrmed mu kõri surusid. Rogu tehaga rabeledes langesin ma hingeldades toolile...

Järgmisel filmapilgul tundsin ma end wabana. Pead töstes nägin, et D'Konor Brasiilia mehe kraest finni hoidis. Ma vaatasin ringi. Kuid kus oli tema! Ma jooksin kõrwalolewasse tuppa, — seal ei olnud kedagi. Järsku tuli mulle hirmus mõte pähe. Ma vaatasin saladusliku tsilindri peale: ta ei töötanud!

Ea on seal kappis ummufses, suremas!

Ma hakkasin ahastusega riivi lõhkuma.

„Ütelge, kudas seda kappi võib awada?“ küsis irlane.

„Ma, ma ei mäleta,“ pomises senior Barata.

D'Konor wajutas tõwemine tema kõri peale.

„Laste, ma ütlen.“

Almetnil lasi ta kõri lahti, kuid pidas kraest finni. Sel filmapilgul tegi wang ootamata liigutuse, — ja ta pinksat jäi irlase kätte, aga ta ise oli uske juures.

D'Konor töstis rewolvri ja lasi. Klaasuts läts puruks. Me tormasime välja.

Hilja! Töstemasina raudwõrt plöskus ja lõts langes alla.

Seisukoha hirmsus seisis minu ees. Ea oli kappis, ja see saladus, mida ainult üks inime teab — põgeneb me käest. Mööda treppisi oleks asjata olnud alla joosta.

Ahastusega vaatasin ma ringi ja mu pill jäi määratu

Wäitewene-lased suwõhtul.

ratta peal peatama, mis katuse all oli, pikkamisi ringi keerutades lõtsu alla lasti.

„O'Ronor, Jumala eest, pidage seda!“

„Irlane mõistis isegi, et see ainus abinõu oli, põgenajat tinni pidada. Ratast pidada, — aga kuidas? Sema punased, karwadega kaetud käed sarusid raudust, mis koda töstemasina torstnast eraldas. Püüatud nägu läts jõupingutusega punafelt, sooned werd täis. . .

Ma waatasin tema tegewust, ilma et ma seda oleks mõistnud.

Kuuldus prafumine ja pool raudust langes kotta, ühes uxfega osa telistikwi seinale. Politsei ametniku weristes lätēs oli wägew rinn!

Järgmisel filmapilgul olime ülewal. Ratas keerles pikka mööda. Alla waadates nägin ma lõpmata musta taewu ja heledaste walaustatud lõtsu, mis alla langes. Weriste kätega O'Ronor hoidis ufse walmis, et seda ratta kodarate wahel suruda.

„Üks filmapilt,“ ütlesin ma, alla langemat lõtsu filmas pidades, „hea . . . alustage . . .“

Raudne uks paendus metallist kodarate wahel . . . Mitu polti langesid kolinal alla. Irlase määratu teha paistis ämaruses hiiglasena . . .

Lõts jäi 23-da ja 24-da torra wahel pidama.

„Dui!“ ütles O'Ronor, käega märga nägu pühkides. „Müüd kõneleme!“

Musta taewu kohale kumardades ja käsa-suu juures toru moodi hoides, hüüdis ta:

„Kuulge! Kas kuulete mind?“

„Mis teil waja?“ kuuludus alt nõrk hää.

„Mis meil waja!“ mõirgas O'Ronor, „kurat teiega, ta küsib weel! Kuidas tulekindlat kappi awada?“

„Alt ei wastatud.“

„Kuulge,“ rarijus O'Ronor, „ärge arwate, et ma siin nuusturite ilmumist hakkam ootama! Ma saan teiega ise toime, — olgu see seaduse wastu! Kui teie mulle tohe wastust ei anna, lasen ma tohe teie peale tõit seitse laengut, aga siis lõtan tõie katki ja teie longete kogu täiega alla!“

Walitfes waitus. Ma kuulsin kui rewolwri kull plõtsus. Kõrwulustustaw peuf kuuludus taewus, mis olla sügawufesse lagunes.

„61-5,“ kuuludus ait.

„61-5 — edasi,“ tordas O'Ronor.

Waitus . . . Ius luke tõmbus ja uus pauk.

„42-14,“ kuuludus alt.

Järgmisel filmapilgul olin ma kontoris ja keerasin riiki pidet.

„61-5, — 42-14.“

Terastest üks läts lahti ja Edna, kes selle taga seisib, langes minestanult minu käte wahel. Sema järele astus kapiist kõrge, halli peaga isand wälja ja langes tooli peale. . .

„Kõit on tordas,“ ütles O'Ronor tuppä astudes.

* * *

„Kui teie ära läksite,“ kõneles Edna toolil istudes, kuna mina tema käsa silitasin, „hakkas senior Barata mulle kirja ette lugema. Selle aja sees keeras ta midagi ja tsi-linder hakkas töötama. Ma teadsin tema asju wähe, aga arwan, et ühe äri poolt oli selleks ära ostetud, et seda äri pankroti ajada, mille ehitaja tema oli. Kirjas oli muu teas: „Olge rahulik, see wana ahw ei wõi meid segada.“ Ta ütles seda waljuse ja piltawolt. Sel ajal kuulsin ma kui nõrk hää ütles: „O, häbemata!“ Ma kargasin istmelt ja hüüdsin: „Wabastage selle inimese filmapilt! — „Kellest teie kõnelete?“ ütles ta ärritatult. „Sellest, kes kappi tinni on,“ wastasin ma. „Seal ei ole teegi,“ ütles ta, „kui soowite, wõite ise näha.“ Ta läks kapi juure ja tõmbas riiki. Ra mina läksin lähemale. Sel filmapilgul lükkas ta mind sisse ja pani ufse tinni. Seal oli hirmus õht ja ma taotasin peaaegu oma mõistuse . . .“

* * *

Mu asi läheb hästi. Don Alivares, ühe Brasilia äri juhataja — seefama, kes kapiist wälja astus — andis mulle hea toha; sinnasamasse ärisse, mis senior Barata tõttu pidi sissekuttuma.

Ma olen juba üle aasta abielus. Wahest lähme 7-da wavenert nurgale, kuna mu abitaaja oma ees wälteft lapsewanter edasi lükkas. Nurgal seisab määratu O'Ronor. Ta kumardab wantri kohale, lasseb oma karwaste näppudega nipsu ja ütles:

„Ahuu, lapsule!“

Et. R. Ch.

Näineitsi.

Rui tellner kala minu ette lauale pani, käis noorest mehest, kes vastas laua ääres istus, värin läbi, ja lähtu lattis ta oma filmad käega kinni, nagu näeks ta midagi toledat oma ees.

Ma heitsin torkaks pilgu peegliks ja, kindlaks tehes, et mul kõik torkas on, jattasin sõdmist.

Smelit noormees võttis alles siis kae filmade eest ära, kui kalataldret laualt kadunud oli, aga pilgus, mis ta itka koba peale heitis, kus kala oli seisnud, võis salajat kurbtuft näha.

Selles pilgus ei leidnud ma midagi haavawat enese kohta, ja siiski oli mul piinlik teada, et just mina selle nooremehe imelikult oletu põhjuseks olin; kui ma viimaks nõuts võtsin otskoheselt tema filmi waadata, ehmatafin ma — seft neis seisid pifarad.

Ma tunnen iga inimesele nende häbas kaasa, aga restoranis, sõõma ajal, ei ole ju koht ega aeg nutta!

"Teie nägite?" — küsis noormees hingeldades.

Wabandan wäga, kuid ma ei saanud ennast pidada, kala tuletab mulle itka teda meelde."

"Teda?"

"Jah, teda, waesefest!"

Ma tahtsin juba tellneri kutsuda, et tema tähepanemist selle hullumeelse peale pöörata, kui seefamane hullumeelne ise torkaga üles tõusis ja oma kae mulle õla peale pani.

Sõnad jäid mul kurtu kinni.

"Ja, teda! — tordas ta. Kas wõin ma seda minutit unustada, kui ma esimest korda teda nägin?"

Ei iialgi! Ja ma arwan, kui teie kõik seda lugu teate, siis annaksite mulle diguse.

Rui lubate, ma jutustan teile kõik."

Bealigutusega andsin ma oma nõusolemisest teada. Mu imelik selfimees hakkas kõnelema.

I.

See juhtumine sündis maa laadal, millest ka mina seeford oma selfimeesega osa tahtsin võtta, et seal lõbusalt oma aega mööda saata.

Ja misjuguheid aja viiteid sin küll ei olnud!...

Minu tähepanemist tõmbas ainult „Aphrodite, ainus inimestest kinni püütud näineitsi," kes ühes balaganis üles astus.

Wälja olid pildid üles pandud, mis selle näineiu kinnipüüdmist kujutavad, kuidas ta oma juukseid tammib ja palju muud. Ühes rahwahulgaga astusime ka meie siise, kindlad olles, et see näineitsi mitte just sõna tõsisest mõttes näineitsi ei saa o'ema. Rui ma aga Aphroditet nägin kalju peal istumat, siis tundsin, et ma igawest kadunud olen.

Ta oli nõibuslik ilus! Ehl ma küll kõige profalikum inimene olen, kuid sel filmapilgul olin ma walmis näitelawale hüppama, Aphroditet oma kaenlasse tõmmama ja ära wiima! Ülemine tehaosa ei olnud tal millegagi kaetud, umbes wõõ kohalt hakkas juba saba peale, mis eemalt waadates wäga loomult wälja nägi. Aga tema nägu, tema nägu!

Rui ta oma iseäralikkude filmadega mu peale waatas, unustasin ma kõik oma ümbruse ära. „Kõige mind!" Ma ei ole iialgi niisuguseid filmi näinud; nad olid nõibuslikud, saladuslikud, need filmad!

Rui me ära hakkasime minema, waatas Aphrodite jälle minu peale ja naeratas, nagu tahaks ta ütelda:

"Sa ei unusta mind iialgi ära."

Sust kui oleks wõinud ma teda tõeste ära unustada.

II.

Teisel päewal sõitsin ma jällegi laadale.

Etendus ei olnud veel alganud, ainult näitlejad hulkusid ilma tegewuseta siin ja seal. Ma lätsin otskoheselt sinna balagani, kus Aphrodite oli, ja trehwafin ühe

wanapoolse naesterahwaga, wististe balagani pidajaga, kottu.

Mul oli wäga piinlik seifuford, kuid itkagi küsifin ma, kas ei wõiks mitte preili Aphroditega kottu saada. Nii nimetafin ma teda, seft et ta päris nime ei teadnud. Wanaeit ei wastanud mulle midagi, ja alles siis, kui ma talle ühe paberiraha pihku olin pifinud, ütles ta; „Noh tulge siis juba siise! Urge aga komistage!"

Aphrodite istus poolest jaadit ühe wäga kalli falliga kaetud, kuna aga saba wees oli.

"See herra, tahab sind näha, kullake!" ütles mu saatja Aphroditele, kuna ta ise minema läks, meid tapetefi jättes.

"Ma teadfin, et te tulete," ütles Aphrodite naeratates.

"Tõeste?" — küsifin ma punastades.

"Ja! Kõige siia," kõneles ta oma imelikult healega — ja näitas oma ilusa käega lähedal seiswa tooli peale.

Ma arwan, et mul seda teile ei pruugi torkata, mis ma talle rääkifin. Aphrodite naeratas mulle ainult watsufets ja liigutas oma saba wees, mis wift küll jube wõis olla, seft ta käsi, mida ma üks filmapilt kinni hoidfin, oli külm, kui jää. Teda aga ei seganud see sugugi.

Lõppude lõpuks pidir ma temast itkagi lahkuma.

Mulksalt kostifwad minu kõrwu sõnad:

"Aphrodite, maailma ime, ainuke nätt, mis inimesed kinni on püüdunud! Kuuskümmend kopikat, ainult kuuskümmend!"

See meffit kisa wõis lihtsalt hulluks teha.

Aphrodite sirutas minu poole oma käetese, mida ma õrnalt jurufin ja, kui ma juba ufse juures olin, küsis ta:

"Tulete?"

"Teie soowite seda?"

Ta naeratas paljutähendawalt.

Ma astufin wälja.

Wäjas sain ma Aphrodite perenaesega kottu.

"Kas ta on alati wee sees?" küsifin ma selle käest.

"Muidugi. Kas teie arwate, et ta sabaga käia ta saab?"

"Ah jätke! Urge mind narriks tehke!" hüüdfin ma.

"Ei mõllegi. Ta on ju päris weenätt; ja ofstfin teda ühelt kalamehelt ja õpetafin rääkima. Kuid minge parem ära, noormees! Koete endid itka kangeste targaks, agu ei osta astudagi."

Ma sain wäga hästi aru, et wanaeit ainult rohkem teenida tahab, kuid ta oleks pidanud teadma, et ma mitte muudu ta pühapaika ei ole tunginud.

III.

Sellest ajast hakkafin ma igapäew Aphroditet waatamas käima; ja kui balagan ära läks, sõitsin ka mina talle uude kohta järele. Raha jätks mul selleks küllalt, mul pruugib ainult teile oma nime ütelda, ja teie näeksite, et ma digust räägin, kuid mis jaoks teil teada, et ma miljonär olen.

Ma ei unusta iialgi seda õhtut, kui Aphrodite mulle ütles, et ta mind armastab; ei mitte, et ta mind armastab — ta ei teadnudki, mis tähendab armastama, — aga et ma talle rohkem meeldin, kui kõik teised.

Tema perenaene luuras alati meie järele, nagu aimaks ta, et midagi tulemas on, ja mind nähes, naeratas ta alati imelikult, aga ma ei pannud seda tähele.

Aphroditet, kui ta mitte wees ei olnud, nägin ma ainult mõni kord. Siis lamas ta diwani peal, rätikuga kinni kaetud.

Ta seletas, et saba ärawõtmise palju tüli teeb — ja ma usufin seda.

IV.

Aphrodite hakkas kaebama, et tal balagani elu juba ära on tüütanud, ja igapäew ennaft kuuekümmend kopiku eest näidata, on talle haawaw. Siis panin ma talle ette, mulle naefets tulla.

Ma teadfin, et see palju tõnu sünnitab, kuid mul oli see üks kõik. Ma wõtsin nõuts, Aphroditet omas automobils Londoni sõidutada, seal endid ära laulatada lasta ja siis jahklaew pulmameisule sõita. Tema oli kõige peale walmis.

Teatud tunnil ootasin ma kaua Aphrodite peale, wiimaks ei kannatanud ma wälja ja lätsin waatama, kuhu ta nii kauaks jäi. Ta oli riides, nagu harilikud naesterahwad, ainult lamas weel.

"Sa pead mind süles wiima, ma ei saanud saba ära wõtta," ütles ta mulle.

"Aga ma ei wõi ju seda mitte, kallim!"

"Sa pead!"

"De. küll. Mähi ennast selle rätikušse."

"Ja me sõidame tõeste merele, päris merele? — küsis ta mult umbuslikult.

"Ja!" wastasin ma.

Nagu näha, rahustas ta ennast, kuid mitte kauaks. Kõige aja küsis ta ainult merest. Ma ei saanud aru, miks see teda küll nii huvitas.

Ma wõtsin teda süle; ta hakkas mu kaelast kinni ja surus ennast kõwaste mu wastu, kuni ma teda kohale kandsin.

Ma hirmutasin wist küll terve küla sel päewal ära.

V.

Õnnelikult jõudsi me jahtlaewa peale; ma saatsin autotuhi koju ja kandsin Aphrodite süles kajutisše. Ma tegin kõi, et kajutite meeldiwat wäljanagemist anda — raha selleks ei hoidnud ma.

Ma tahtsin kuidas võimalit ruttu Inglismaa kallastest eemale saada, et ükski tuulujutt meie kõrwadesse ei kostaks, ja sellepärast kätsin ma tüürimeest täie käigu anda.

Ma tegin Aphroditele terve kaasawara. Teate kõi-sugu õrnad pitsist asjad, kleidid, kübarad — ühesõnaga kõi, mis tarwis läheb. Neid jäi ta kajutisše waatama.

Ma istusin kapteni kõrwale. Me lätsime wäga kiirelt. Oht oli nii pubas ja wärste, et ma õhneli seda sisse hingasin. Ma tundsin, et ma ainult nüüd elama hakkam.

Mind tõmbas naist waatama minna ja ma lätsin kajutisše.

Aphrodite oli aknad lahti teinud ja lamas siidipadjade peal. Minu tulekut ei pannud ta sugugi tähele, aga selle eest kuulsin ma tema rutulist hingamist.

Aphrodite oli siin weel ilusam, kui seal haledas halaganis. Ma seisatasin üks filmapilt teda waadeldes, siis lätsin tema juurde, lastsin põlwili ja sofsistasin talle, kui wäga ma teda armastan.

Armsalt nearatades waatas ta mulle otja:

"Pea, pea! Waata, kui ilus on meri," sõnas ta, ennast minu täte wahelt wabastades.

Jahtlaew wärises kiirest sõidust, ja ta mina wärisefin naifelt meelituft oodates.

"Armsam, kas ja ei ole wäsinud?" sofsistasin ma.

Sema ei kuulunud mind sugugi, waid wahtis üfifilmi merele.

Ma hakkasin etteaatlikult tema pealmiseid riideid ära wõtma ja ta ei pannud mulle sugugi wastu — ta nagu unistas — filmad olid tal kinni.

"Kas ma wõin sind aidata seda hirmust saba ära wõtta?" küsisin ma õrnalt. "Ta on wist kinni õmmeldud?"

Aphrodite legi korraga filmad lahti ja, oma ilusate kätega minu kaela ümber kinni hakates, suudles ta mind kirglikult.

Tahtmata ehmatasin ma — huuled olid tal tulised, kuna aga põsed külmad olid, kui jää.

"Jäta mind ühels minutiks üfifinda, ainult ühels minutiks!" sofsistas ta paluwalt, kui ma ta ümber kinni wõtsin.

Rohe lasin ma ta lahti ja tõusiu üles, üteldes:

"Siin on minu taskunuga, kallim. Rutsu mind siis kui ja walmis oled.

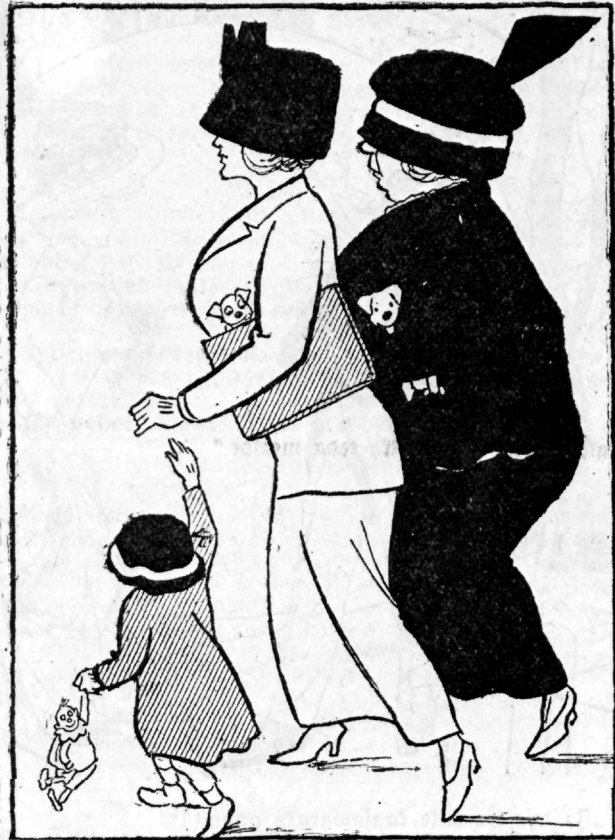
Ma lätsin wälja, ust enese järele tugewaste kinni panes.

Kui kaua ma ära olin, seda ma ei tea. Ma ootasin fogu selle aja, et ta mind sisse lutsub, kuid asjata.

Kaua ei wõinud ma ometi wälja kannatada ja lätsin kajutisše, et waadata, mis seal jännib.

Aphroditet kajutis ei olnud. Ma arwastin, et ta ehk woodisše on heinud, kuid ta sealt ei leidnud ma teda.

Rahjulit rohi.

"Mamma, miks papa eila ühtlugu magamistoa ukse wahelt piilus sel ajal, kui sul arst seal oli?"

"Sellepärast, tütrele, et ta kartis, et ehk arst effib ja mulle kahjuliku rohu kirjutab."

Siis hüüdsin ma teda nimepidi ja mul tuli ette, nagu kuulsi ma ta healt kajuti atna taga, palloni peal.

Nagu hullumeelne tormasin ma sinna. Ja tõeste, Aphrodite oli ka seal, — ta lamas sealsamas, kuhu ma ta jätsin, ja saba hülgas tal kuwagufes.

"Aphrodite, mis sa teed?" karjatasin ma ehmatanult.

Ma ei jõudnud weel palloni peale astudagi, kui mu naene palloni ääre peale püüsti tõusis, turwalt mulle otso waatas ja merde largas.

Ehk ma küll ujuda ei osta, aga ma ei kahtlenud minutitki ja hüppasin talle koha järele.

"Keegi hüppas merde!" karjuti üleweel.

"Aphrodite!" hüüdsin ma oma torda ja siis kaotasin ma mõistuse.

Ma tundsin weel, nagu oleks Aphrodite oma külma palet minu pale wastu surunud — ja siis ei mäleta ma enam midagi.

VI.

Kui ma mõistusele tulim, nägin, et ma kajutis laman. Minu esimene küsimus oli Aphrodita järele. Seda küsimust pidin ma mitu torda tordama, kuni wiimaks kapten kurwalt pead raputas ja siis ennast ära pööras.

Ma sain aru, mis sündinud oli.

"Meie nägime teda ennem, kui teid," sõnas kapten. "Jahtlaew oli tarwis seisma panne, paat wette lasta, ja imeliit aji..."

Miljonäri tütar.

"Ja mis isa teile kaasararats annab!"
 "Kolm silda puid, 7 naela suhkrut, 10 naela jahu ja 2 naela šokoladi!"
 "Di, kui õnnelik saab meie elu olema!"

Toonidega kroonika.
(Allewaated üle maa.)

Meil võideldakse näjaga.
 Ei saa, ei saa, näe, parata!
 Kõdi lootused ju laswad,
 kõit õpulosid laowad.
 Mul oleks wäike soowike
 me toitlusministrile,
 et põllutöö ministriga
 ta püüaks kokku leppida,
 et rekwireeriks wiiljad kõit
 ja hindaks, kõigest, rubla waff.
 Siis saaks kõit leiba odawast.
 Eks talupoeg saan'd wiilja maast.
 See on ju nii kui leidmine.
 Eks ole, sõbrad, õige nii? . .

Milid Saaremaal
 ja Hilumaal
 ja laial wanna
 piirraal
 on kuulda rahwa hädahüüd:
 neid wägi laaste b, rööwib niitid!
 Kõil põllult wiilja warastab,
 küll aiad puruks pragastab,
 kui keelab, — wiiljed põllul ka,
 waat, pistetakse põlema! . .
 Te küsite, kas saaklone
 on tulnud maale ätiste,
 kes warastab ja lagastab
 ja hoolimatalt pragastab?
 Ei. Pole saaks see ühtigi!
 Die oma "wapper" wägi see,
 kes tulnud rahwast kaitsema,
 et saaks ei peafeks rööwima . . .

Dr. Mina.

"Mis on?" sõnasin ma kannatult wähele.
 "Sa nagu hoidis teid wee peal, kuna ise wee alla ka-
 dus. Krua ofsiime me teda, aga ta jäi kadunuks!"
 "Ja see on kõit — kõit!" hoigas noormees.
 Ma wõtsin paberoosi suust ja tahtsin talle oma kaas-
 tundmust awalbada, kuid, enne kui ma teda kinni pidada
 sain, jooksis ta tagasiwaatamata wälja.
 Kell'et astus minu juurde, üteldes:
 "Oma arwet see ära ei maksnudki!"
 "Ma maksan. See on minu hea tuttaw. Sal on suur
 turwastus."
 Ja ma maksin ära. See jutt oli ka seda wäärt.

ja kõige haruldasemad maius-suutäied saawad siin ja seal
 hra Kõhule serweeritud.

Dalawates troopikamaades on aia ja puuwiljad
 mõdeduandwad, põhjamaades on jälle ülekaal soojendawa-
 tel raswaainetel.

Arablase armsam roog on datlid. See on temale
 sama, mida meile leib. Tema peapüüdmine on, wiilja
 täiuseni küpseda lasta. Kuiwatatud datlid kantakse wäär-
 tuslise kingina ligidal ja kaugel Islamimaal ringi. Usu-
 rändajad, karawanijuhid, sõjamehed, karjased kõit austa-
 wad neid. Iseäranis oisitawad on Metina datlid. Men-
 dega ühenduses keerlewad jutud prohweeti elust, kes wana
 teadete järele ütelnud olla: "Mu datlipuule, sest tema on
 ju ema!"

Wale selle patuwad rohutiisude parwed Arabia kõr-
 be elanikelde rikkalikku toiduainet. Parwede ilmutist waa-
 tab kõrbe elanik ihaldawa pilguga. Kui nad endid maha
 lasewad, korjab ta neid kraawidesse, kottidesse ja küpse-
 tab neid. Hiinlase laual on haruldase maiusroona mu-
 nad, mida aastate kaupa maha maetult peeti; niisama
 kallid on seal koera- ja rotihä. Mõnes kohas saadakse
 ka pääsufese pesadest jagu ja Tulesaare elanik närib isegi
 halli sawi, kui tal muud midagi käepärast ei ole. Kui
 ringi waadata, siis näeme, et igal rahwal oma rahwus-
 roog on. Mõned rahwad põlgawad talu, teised jälle söö-
 wad toorest liha. Mõned idunasaarte elanikud ei põiga
 ka toorest kala mitte. Samoalased neelawad sõrmejäm-
 duisi ussilesti alla ja seda niisama iseenesest arusaadawalt,
 nagu iduna-prantslane kilponnast ehl iduna-sakslane ti-
 gusti sööb. Põhjamaalasel on rasw, õli ja traan iga toidu

Sead jõggiisu!

Enimene on ja jääb kõigest wabadusest hoolimata oma
 tõhu orjaks. Temale ohwerdab ta tähtsama osa oma
 sissetulekust; ta täidab tema tujusi ja tarwituisi ja on
 temale wastutulelikum kui ieener oma herrale. Paljude
 inimeste juures on tõht ainus, kelle wastu nad oma hu-
 witust üles näitawad. Wähe häbistaw on see looduse
 tuninga kohta; kuid tõele peab andma au.

Arwamised selle üle, mis tõhu tarwiduseks iseäranis
 jorin ja maitsew oleks, on lohtuminewad. Haridus, kom-
 bed, geografiline seisukoht, kliima, tödwiiis ja harjuwus
 määravad iga rahwaste juures jõggi hulga, wiisi ja
 wäärtuse. Harwa on tõe rahwa maitsepiir ühesugune

juures, meil on mitmesugused würtfid, paljudes lõunamaades ei tunta aga soolagi mitte. Ennem oli würtfisi, kes kartulid wõiga maiusroaks pidawad, nüüd leidub tobanikka, kellede laual austrid ja kawiargi hülguse kaotanud on. Ajaga ühes muutub ka maitse. Lõpuks on ta söödide walmistamise wiis tähtis.

Am.

Ülewenemaalises hullumajas.

V.

Rafulik loht.

Rantselkirjutaja Saaretot, kes ühes sõjaltsamaksudega kuusümmeend seitse kopikat tuus palka saab, ohtas tramplikult ja ütles, naise poole pöördes:

"Sead, Anni, mul tuli tore mõte pähe... Ma ei tea ainult, kuidas sa selle peale waatad... Enne sõda sa küll sellega nõus poleks olnud ja olid mind küll hullumajast wäljakaranuts pidanud."

"Mis siis?" küsis naine mehe pikast si-sejuhatusesest hoolimata ükskõikset.

"Näed sa, Anni," algas Saaretot kõheldes... "siiski, tead mis, wasta mulle ainult ühe küsimuse peale: tahaksid sa, et meil oleks prii korter kütte ja walgustusega ja peale seda veel rublit sada tuus palka."

"Kas sa tõeste niisuguse koha leidnud oled?" sai naine paugupealt elawaks. "Mis sa siis veel pärid? Wõta ruttu wastu, enne kui teised eest ära näpsawad! Paremat kohta sul igatahes ilalgi enam loota pole."

"Mitte selles ei seisa asi," wastas Saaretot mahedalt, "näed ja..." ta waitis filmapilguts ja pahwatas siis korraga wälja, "mina pean siis kojameheks hakkama!"

"Mi-i-s?" imestas naine.

"Kojameheks!" tõdäs Saaretot.

"Kojameheks?" päris naine.

"Noh jah, Anni. Elu on nüüd sihufeseks kujunenud, et meiesugune kirjutajaherra enam tudagi oma palgoga läbi ei saa. Alga kojamehena, mõtle ise: pole sul waja korterit otsida ega puud osta, niisama ka petroleumi. See kõik on veremehe poolt. Peale seda veel sada rubla tuus palka. Sööpäew — kahetsatunniline. Korteri kuit, soe, walge, sumetuudel kats kuni neli nädalat puhkusi, kusjuures palk edasi läheb. See on ju sihute elu, Anni, millest ma undti pole julgenud näha, see on ju otse maapealne paradiis — jumala eest!"

Unistawalt naeratades kuulas kirjutajaproua mehe juttu pealt, tundes, et kõit endised eelarwamisid kojamehe ameti kohta kaowad ja et ta sellele kiusatusele enam wastu ei suuda panna.

"Ets ma räägi ju dihti, Anni?" küsis Saaretot juba julgemine.

"Dihti küll, aga," naine lohetas siiski natute, enne kui järgmised sõnad üle huulte sai, "aga kuidas siis... kas ma siis jään kojamehe naiseks?"

"Esimeseks," wastas Saaretot, kes seda küsimust juba ootanud oli, "oleme nüüd kõit ühesugused, ja teiseks, ei olegi enam kojamehi, waid on maja ülewaatajad, nii siis saad sina maja ülewaatajannaks."

"Ülewaatajannaks on siiski nagu parem olla."

"Sina ainult ütle mulle, kas sa nõus oled, Anni?"

"Olen küll," wastas naine taja.

"Noh waat, siis on kõil hea," rõemustas Saaretot, ätti märtsa elawamaks faades, "niisugusel juhtumisel lähen homme kobe tuttawa majaomaniku juurde ja ajan asjad joonde. Tema wõtab mind tingimata. Kus pagan käigu kantslei! Ilma asjata ainult lõpetasin gümnaasiumi tuus klassi!"

Raua weel istusid abitaafad Saaretolid ülewenemaalises hullumajas ja unistasid magusalt sellest, kuidas nad oma elu uues kodus sisse seawad.

IV.

Rindlast allitast kuuleme, et Tallinna toitlustomitee neil päewil otsusets on teinud, emapiima peale taksi määrata ja selle jaoks isearalised tshetid ja panderollid sisse leada...

See oli esimeks.

Teiseks organiseerib ta piimainспекторid, kes selle järele walwawad, et täisklaswanud ei saats laste eest piima ära imeba. Inspektori palgats määratitse 12.000 rubla aastas.

VII.

Laia ja Runne uulitsa nurgale oli suur hull inimesi kogunud. Siin oli naita ja soldatfisi, kõwa kübaraid, panamaid ja tiklamüttsa.

Kõit kisawad, rüselewad ja ronitwad üksteise kufile, näha püüdes, mis keskel sünnib.

Minu sõber Olaspuu ei suuda üheski rahwatogust ükskõikset mõda minna, olgu see mis tahes.

Ulati pidi ta ligemale astuma, kuulatama ja ka oma sõna äraüttema.

"Stopp, siin on midagi huwitamat, kuulatame."

"Jäta," waidlesin ma wastu, "inimesed seisawad muidu tühja, nüüd igalpool salgad ninapidi koos."

"Nüüd, nii tühja" kufil ei seista. Igalpool on oma tähtsad eluküsimused otsustada, wastas ta asjatundlikult ja hakkas omale salga kettkoha poole teed murdma.

"Seltsimehed, lubage läbi, andke teed, tahats kuulata..."

"Dige mul wend wätias... Wõi tema tahab kuulata? Just nagu meie ei tahats!"

"Alga milles siin siis asi seisab?"

"Milles?... Näed ise, rahwast palju koos..."

"Alga mis jaoks nad kokku on kogunud? Kas teegi saab petka wdi?"

"Ei, siamaani küll weel ei petseta... Ei ole kuulda... Wist meeting..."

"Meeting?"

"Tema näh!"

"Mi, kur... konnafilma peale..."

"Ära roni teine kord!"

"Kudas, ära roni! Ets igauks taha kõnemeest kuulda, just nagu teistel üfji oleks digus politikat ajada!"

"Alga mis jaoks oma kät mulle tastsu topite?"

"Jala pean toppima, wdi?"

"Pea, pea, rahakott läts!"

Olaspuu wedas mind kett salga.

"Rühime kettele, siin on midagi üsna huwitawat."

"Mis siin on, wennad?"

"Mis wennad me sul oleme, kodanikud oleme."

"Olge head, wabandage, kodanikud, milles see asi siin seisab?"

"Mine neid tea, räägiwad, et Lenin olla kinni püüdnud."

"Tõhoh?"

"Sumala eest, räägiwad."

"Noh, aitab luiskamisest... Lenini ei puutu asjasse. Praegu hakkawad enamlasted kõnet pidama."

"Hei, kodanikud, minge laiali."

"Miks laiali minna, kes läfif... kes sa sihute oled?"

"Walertiides kardawoi?"

"Pidage ta kinni, poisid?"

"Keda sa siin laiali ajad? Küll ma sulle näitan!... Head inimesed aitawad mind, aga sina ajad laiali... Käi ise laiali!"

"Kes sind aitab?"

"Kes? Head inimesed, waat mis..."

"Milles nad sind aitawad? Kus kõnepidaja on?"

"Mis kõnepidaja? Mis sa siin müttad, seltsimees? Mine oma teed. Kas sa ei näe — hea inimene kaotas wiiekümme kopikalise hõberaha, tallafid pori sisse, noh, aga nüüd ottime. Ja inimesed kui hullud ümberringi. Ja weel laiali ajamas!"

Olaspuu tuli salga seast wälja, häbenedes nagu petsta saanud koer.

Tasa ja targu.

„Kumba poole teie hoiate: Kornilowi või Kerenski poole?“
 „Ei tea praegu veel ühti.“
 „Kudas nii?“
 „Kumb võidab, eks ma selle poole hoi!“

Sellest ajast peale hakkab ta juba meetingu nime kuuldes turtsuma.

VIII.

Suwitajate rongi wagunis eht wabatahtlik põrgu.

„Herrad, proud, jumala pärast, niikuge pisut edasi: wagunitrepil ripuvad kats preiit, juut ja lipnit!“

„Seda on lõit meile wabadus toonud!“

„Wabadust ärge arvustage! Wõi olete koguni eht salakuulaja?“

„Ise olete salakuulaja, aga mina olen kaupmees.“

„Kaupmees? Roh, kaupmehed võiksid selle suure kasu juures, mis saavad, küll juba automobilitiga suwemaja wahet sõita.“

„Warastada on patt, aga kaubelda ei ole patt!“

„Ei tea veel ühti, kumb see suurem tein on. Wõtame näituse: waras warastas kauplusest paari kamassa ära, mis kaupmel omal 20 rubla maksawad. See on üks. Kaupmees müüs paari kamassa, mis omal 20 rub. maksawad, 60 rubla eest ära. See on teine. Ja hullem?“

Mätliku wana põllumeeste pidul.

Mätliku wana sai Tallinnas põllumeeste pidul tuttawa linnamehega kokku, kes temale soovitas ja gratast osta.

„Kui mul raha oleks,“ wastas Mätliku wana, „ostaksin parem lehma.“

„Kuid see oleks lollus — lehma selgas ratša sõita!“ hirmutas linnamees.

„Palju vähem lollus siiski, kui jalgratast lüpsata katfuda,“ wastas Mätliku wana rahulikult.

Põllumeeste pidul moitis Mätliku wana paaril korral „kapa talja.“ Oli üsna lahe märjute ja tegi tuju lõbusaks.

Rõju sõites, oli wagun rohwasst täis, mis kiilunud.

„Sa Jumal, wägise ronib selga!“ hüüdis keegi wana eit, kui Mätliku wana temast mööda, waguni tessele rihkis.

Minuti pärast istus juba Mätliku wana üle wal laudil, ishumadanide ja kornide wahel, noorte küapoiste seas, kes politika küsimuste üle elawalt waidlesid...

„Mis teie, wästritud, ta politikaist teate? Parem käige kirikus ja laulge mulle aukituse laulust!“ pööratas Mätliku wana nende peale.

„Kes ja õige oled siis?“

„Mina wõi? Jumal!“

„Oled ogaraks läinud?“

„Ei sugugi, aga kui ma wagunisse tulin, ütles üks wana inimene mulle: „Sa Jumal, wägise ronib selga!“ — or.

Seda ei ole enam.

„Ise nad saatsid riigi hukatusesse, aga nüüd karjavad „päästke Wenemaa!..“

„Oh kui kahju, et krahw Witte enam elus ei ole!“

„Mis puutub siia krahw Witte?“

„Jah, tema ütles ju kaheteist aasta eest, eimese revolutsiooni ajal: „mina tean, kudas Wenemaad päästa!“

Ometi.

Esimene: „Kõit on meil ajutised: Ajutine walitsus, ajutised seadused, lõit, lõit...“

Teine: „Ärge juba rääkige! On itka täitsa alalist ta. Näitufeks, sõda.“ Prz.

„Sullem on see, et fina nähtawaste ise see anarhist wist warastatud saabastes oledki?“

„Madam, olge nii lahke, ärge rippuge mul taelas: ma olen juba naismees, ja teie ei ole ta enam nii nooruke.“

„Siin wagunis sõites jääd wastu tahtmist wanaks: iga sõidukorra pealt kümme kortsu näo peal juures.“

„Olge head minge Rosette iludus-instituuti: seal triigitatse teil nagu fitedaks. Ainult kolm rubla kortsu pealt.“

„Seda soovitage parem oma naisele.“

„Ja kui teil nagu niisugune hapu on, siis tehtatse ta teil seal kümne rubla eest päris magusaks. Siiski, ärge mulle nüüd ometi selga ronige.“

„Weel üks häbemata sõna ja ma kutsun konduktori.“

„Aga kudas ta siia inimeste wahale pääseb?“

„Tere, herra Landmann, ta teie siin?“

„Tere, ja wabandage, et siit inimeste wahelt teile tätt ei ulata andma.“

„Mis korm teil pea peal on?“

„Munatorw; wiin detütrele kingitufeks. Linnas pole muna sugugi saada, aga meil Sauer poolteist rubla seitse tütti.“

„Kudas seitse, aga mitte kümme?“

„Iga kümne peale on ko'm mädamuna, neid ma ei loe?“

„Sa jumalake, kui kallid! Ma muletan meel, kus neli topit paar oli.“

„Austatud herra, wabandage, aga ma ei ole teil lastetüdrut, et mul põlvede peal istute.“

„See tuli põrkami, est.“

„Kui teie põrgata armastate, siis minge Wiru uulit-fale. Siin pole põrkamise koht.“

„Herrad, piletid!“

„Koraul, konduktor! Siit ei pääse ju läbi!“

„Konduktor, olge head, pistke käsi ise mu taskusse ja võtke pileti. Mina siin inimeste rüüna sees küll lätt tasku ei saa.“

„Oleks pidanud pileti ennem walimis wõtma.“

„Ja hammaste wahel hoidma?“

„Küll ma walfalis näitan, aga praegu . . Naaber, mis te minu jalgade ette seadsite?“

„Korwi jöhwitatega; Keilas on jöhwitad odawad.“

„Wäga ilus: ma astusin jalaga sisse!“

„Kurat teie jalga wõtaks!“

„Ei, teie jöhwitaid: minu walge king sai punaseks!“

„Astuge teise jalaga weel, saate mõlemad ühesuguseks, aga jöhwitad maksate mulle wälja.“

„Al, konduktor, teie pistite käe mul teise taskusse. Ma lardan kangeste lödüstamis!“

„Dagan wõtaks, misuguses taskus teil siis pileti on?“

„Ah jumal, jumal, terwe talwe istud linnas ja mõtleb: „las' tuleb suwi, söidan suwitama — puhlan!“ terwe suwe aga mõtleb suwemajas: „las' tuleb sügis, söidan linna — puhlan!“ Teate, kabe tuuga jäin ma 17 naela kergemaks.“

„See pole weel midagi: waat' minu mees kaalus maituul neli puuda kolmlümmend naela, aga nüüd ei kaalu enam midagi!“

„Ma ei mõista.“

„Ara suri. Minema nädal maksin maha.“

„Kas midagi päranduseks jätkis?“

„Leiwatshetid.“

„Pole wiga, herrad, warsti pääsime piinast, wist juba jõuame Tallinna: juba kuulda, kudas woorimehed walfalis söimawad.“

Kudas seal oli.

Rahuinglit huwitas, kudas sõjas söditakse.

„Sa pani gaasitaite maste pähe, mässis olastraadi wõrgu omale ümber ja lendas.“

Lendas kaewitute kohale ja hakkas alla waatama.

„All olid fakselased. Ja need hakkasid nii tuld andma, et peaaegu oleks rahuingli ära praadinud.“

Rahuingel lendas Wene kaewitute kohale.

„Minust paulugi ei lastud ja rahuingel lendas õige madalasse.“

Sel filmapilgul algas faks pealetungimist.

Wene wäes algas käärimine, soldatid panid kuhu-gile jooksu.

„Sowaristshid, kuhu teie lähete?“ küsis rahuingel.

„Mittingule, on tarwis resolutsion wastu wõtta, mis fakselaste pealetungimisel teha,“ oli wastus.

Saks waljendas tuleandmist ja rahuingel läks sõja-wäe seljatada et oodata ja waadata, kudas haawatuid, sõjawangisi ja wastase käest ärawõetud sõjamoona tuuakse.

Kuid warsti tormusid Wene soldatid taganeedes tema poole.

„Sowaristshid, kuhu teie lähete?“ küsis rahuingel jälle.

„Saks ajas mittingu nurja ja nüüd ei ole meie otsu-sele suutnud jõuda, las peale tungida wõ' wennastada,“ seletasid wenelehed. „Nüüd putkame, tuni faks maha jäeb, ja siis peame mittingu ära.“

Dr. Mina.

Sullud uudised ja kuulujutud.

Eigematel päewadel halatatakse piima ainult weel aptee-kiteft wäitestes pudelites „piimatiljade“ nime all müüma. Raua aega ei jõutud otsusele, kas piima „sissewõtmi-seks“ wõi „pealemäärimiseks“ wälja anda. Wiimaks tehti otsuseks piima, nagu wiinagi, ainult pealemäärimise rohuna wälja anda.

Moka peale määrimiseks, muidugi.

Soomise eest ähwardatakse walu karistusega.

Ilma tootri täheta ei anta ühefti apteegift piima wälja.

Ra riinapiim tahetatakse riigi monopoliks tunnistada.

Et sõjawäe seljataga olewate soldatite asja'a hullumist wähenada, antawat neile nüüd tulewitust ainult toime mehe peale üks paar saapaid wälja.

Wiimasel naisteeni-jate koosolekul tehti otsuseks, et iga naisteeni-ja, wanaduse peale waatamata, omal kange-mast jooft „selfimeest“ wõib pidada, kes tema huwi pere-meeste, burshuide ja teiste wereimejate wastu kaitseks.

Sööt ja palk peab niisugusel „selfimehel“ majawalit-sufe poolt prii olema.

Seda filmaspidades, et paljud ministrid oma ametile kohased ei ole, awatatakse „Rahwa Ühtlooli“ juures ministri ettevalmistamise kursus.

Kursuste lõpetajad peawad ministri kohtade otstijate sabasse astuma.

Särjapea jões lasti üks Saks waealune paat põhja. Waat, kuhu nad juudasid ära tulnud pole.

Dixi Pox.

Endise keisri Siberisse wiimise puhul.

Arwiiimise põhjus.

„Ütelge, mis te arwate, mispärast wiibi endine kei-ser Sjarstoj Selost ära Sobolski?“

„Ei tea. Ju ta sinna ilka sunnitööle saadeti.“

„Koguniste mitte. Käägitakse, et tema tütreb Olga ja Sotiana enam seiwasabades seisita ei tahtnud.“

„Dueringtonna“ tumeküllg.“

„Al, mispärast Anna Wõrubowa keisri pereton-naga ühes ei läinud?“

„Ta olla uue Rasputini leidnud ja karta seda nüüd keisritele näidata.“

„Armutaduse pärast.“

„Ei! Lihtsalt näha pärast.“

Diplomatide arwamised.

„Alga itlagi ei wiibud Nikolaid Peeter-Pauli kind-lusesse!“

„Kus siis sellega! Seal on kõik endised walitsejad ja endised pörandaalused koos, anna neile keiser ka weel, waat' lööwadki kindluses oma ette riigi lahti!..“

No — rouble.

Warguste teated.

(Wiimaste seitseme päewa jooksul.)

— Wiljandis warastati weetorn kõigi masinate ja anumatega ära.

— Wõrkulä walfalis kadus raudtee masin ja pool walfali ära. Kõik usuwad, et wargad käisid.

— Tartu Emajõe pealt on kiwisild „sisse tehtud.“

— Mine tea, kellel seda waja läks.

— Narwa maanteel wiisid wargad päisepäewa ajal kahelja kontawagunit ühes reisirijatega ära.

— Olemiste kirikul on torn „üle löödud.“ Wargad ei jätä ka piüha asja rahule.

— Sa täna öösel: on pool Kalaranda ära wiibud. Nähtawaste oli wargaid wähe, muidu oleks nad kõik selle Kalaranna terwelt ära wiinud. Rhor Nicholson.

Uued rahutingimised.

„Teate, Laura, teie peaksite korra juba pahandamise jätma ja minuga rahu tegema!“
 „See küll, aga pidage meeles, et ma rahu ilma anneksionita ja kontributsionita min-
 gil tingimisel ei tee!“

Telegrammid.

Petrogradist. Kerenški otsib isikuid, kes vastu-
 tuse riigi Kornilowi kätte andmise eest oma peale võtaks.
 Moskvast. Kaledin asutab uut „Saporoshtaja
 fetjhi.“

Pärnust. Et linna sõjatule eest hoida, otsustasid
 linnajääd linna neljaks jagada: üks osa faksilasele,
 üks osa ajutisele valitsusele, üks osa Leninile ja
 üks osa Kornilowile. Igahelge natuke, et nad kõik ra-
 hule jääks.

Tallinnast. Kornilow võttis Pelgulinna ära ja
 pommitab Daksu-Margaretat. Dixi Adler.

Nõrk põhjendus.

— „Seie olete, kui ma ei elsi, salakuulaja: teie räägite
 dige kange k:elega Eesti keelt.“

— „Minge ikka! Keel ei ole ju konti sees, kudas
 ta võib kange olla?!.“ Prz.

Meie Mätsi järgmine (161.) sõnummer ilmub
 16. septembril.

Mestriem teataja Jakob Seeler.

M. Oskar'i tüüli. Kaitseas.

Mõõnuse „Leaduse“ kirjastus.

EESTI
 RAHVUSRAAMATUKOGU
 AR